
Akuta tandvårdsinsatser - vägledning

INLEDNING

Detta dokument ska ses som en hjälp vid bedömning av vilka tillstånd som bör behandlas inom ramen för ett akut omhändertagande.

Rent allmänt gäller att skador i ansiktsregionen innefattande skelett och större vävnadsskador med smärta, blödningar och funktionspåverkan, är tillstånd som kräver omedelbar akut åtgärd. Åtgärd innebär då ofta behov av en insats av specialisttandvården i samverkan med sjukvården.

Utgångspunkt i övrigt är att en akut åtgärd i första hand görs för att avhjälpa ett symptomatiskt akut tillstånd. Grad av allmänpåverkan har betydelse.

Beroende på när ett uppföljande besök kan ske bör, om ett återbesök dröjer, en målsättning med en akut åtgärd vara, att insatt åtgärd gör att ett nytt akut besök inte är nödvändigt inom åtminstone ett par tre månader.

Tillstånd, som inte är av omedelbart akut karaktär, men där det är en uppenbar risk för ett sämre och akut tillstånd uppstår, måste inte behandlas genast, men bör heller inte föregås av en längre väntetid. Resurstillgången avgör, trots att dessa behandlingar är prioriterade, till viss del när insats kan ske.

TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

---

1. **Smärttillstånd** i käkar och tuggmuskler i varierande grad och av varierande orsak samt traumatiska tandskador med pulpainvolvering eller lägesförskjutning. Här kan det vara särskilt viktigt med en så snabb insats som möjligt.
2. **Akuta, infektiösa tillstånd** i tänderna och deras omgivning ska åtgärdas. Hit hör exempelvis sanering av infektionsfoci, extraktion och akut rotbehandling.
Snabb insats av vikt, särskilt om allmänpåverkan finns.
Vid akut rotbehandling bör under besöket eller tillsammans med ett snart återbesök insats genomföras så långt att tanden förses med ett långtidstemporärt inlägg. Värdet av att rotbehandla och behålla tanden ska övervägas ur funktionell och estetisk synpunkt.
3. Större traumatiska skador utan pulpainvolvering. Vid omfattande **fraktur av tandkrona utan involverande av vital pulpavävnad** kan roten skyddas provisoriskt.
4. **Sekundärkariesangrepp i anslutning till kron- eller brokonstruktioner** bör åtgärdas om de äventyrar bibehållandet av konstruktionen.
5. **Lossnad krona och lossnad implantatkonstruktion** bör sättas fast.

Akuta tandvårdsinsatser - vägledning

6. **Tandluckor i framtandsområdet** kan ersättas med temporär protetisk ersättning om akutbehandling eller trauma har medfört en ny tandlucka.
7. **Partiell protes** bör lagas om reparationen är nödvändig för protesens funktion.
8. **Protes** som gått förlorad eller skadats så att den inte går att laga, kan ersättas om protesen anses vara absolut nödvändig från funktionell synpunkt för den vård sökande.

REFERENSER

Tandvårdsnätverket SKR 2014.10